Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

26 ОКТЯБРЬ, СЕШАНБА № 208 (703). Сотувда эркин нархда. 1993 йил.

ЎЗБЕКИСТОНДА БМТ ВАКОЛАТХОНАСИ ОЧИЛДИ

24 октябрь куни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кунига ҳамда Ўзбекистонда БМТ ваколатхонасининг расмий очилишига бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. БМТнинг республикамиздаги доимий вакили Холид Малик ваколатхонага ажратилган кўркам бино ҳамда эътибор учун Ўзбекистон Республикаси ҳукуматига миннатдорлик изҳор этди.

Ваколатхонанинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этди ва нутқ сўзлади.

— Гўзал Тошкент шаҳрида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ваколатхонаси очилаётгани катта тарихий воқеадир, — деди Ислом Каримов. — Бу тарихий ҳодиса умумжаҳон ташкилоти тузилган кунда рўй бераётгани алоҳида эътиборга молик. Ўзбекистон ҳамжамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси сифатида ҳозирги жўшқин, зиддиятли даврда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг дунёда тинчлик ва хавфсизлик йўлидаги саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлайди. Бу нуфузли ташкилот Марказий Осиё минтақасида барқарорликни таъминлаш мақсадида семинар чақиради, деб умид қиламиз. Республикамиз пойтахти Тошкент унга муносиб жой бўла олади.

Ваколатхона олдида Ўзбекистон Республикасининг давлат мадҳияси садолари остида БМТ байроғи кўтарилди. Шундан сўнг меҳмонлар ваколатхона биносида шимолий Афғонистон ҳақидаги суратлар кўргазмаси, туркман миллий гиламдўзларининг ишлари, Ўзбекистон амалий санъати намуналари ва бошқа кўргазмалар билан танишдилар, ўзбек халқ қўшиқларини тингладилар.

Ваколатхонанинг расмий очилиш маросимида давлат ва жамоат ташкилотлари, хорижий давлатларнинг республикамиздаги элчихоналари вакиллари иштирок этдилар.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 23 октябрь куни Франциянинг «Франс пресс» агентлиги мухбири Мино Рад, «Либерасьон» газетаси мухбири Андре Марк Брюнеро ҳамда Мексика Қўшма Штатларининг «Телевиса» телевидение мухбири Элен Хирш Лабревени илтимосларига кўра қабул қилди.

Президент Ислом Каримов франциялик ва мексикалик мухбирларга мамлакатимиздаги ижтимоий-сиёсий вазият, амалга оширилаётган ислоҳотлар, дунё мамлакатлари билан йўлга қўйилаётган муносабатлар тўғрисида сўзлаб берди. Уларни қизиқтирган барча саволларга муфассал жавоб қайтарди. Бу суҳбат Ўзбекистон Республикаси Президентининг Францияга расмий сафаридан олдин ўтказилгани француз халқининг мамлакатимизни янада яхшироқ билиб олишига ёрдам беради, деб умид билдирилди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН — УКРАИНА:

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Анатолий Возненко бошчилигидаги делегациянинг Киевга сафари Украина ва Ўзбекистон Республикаси ҳукуматлари ўртасида 1994 йилда савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани тасдиқлаш ва банклараро шартномани имзолаш билан якунланди.

Икки давлат бож ва солиқ олмай, АҚШ доллари ҳисобида жаҳон нархлари бўйича бир-бирларига ўзаро маҳсулот етказиб бериши тўғрисида келишиб олинди. Ўзаро маҳсулот етказиб беришнинг умумий ҳажми 1994 йилда 310 миллион долларни ташкил этади.

Ҳужжатлар имзолангандан кейин, Анатолий Возненко маҳсулот етказиб беришнинг келишилган ҳажмлари ҳар икки томонни қаноатлантиради, деб таъкидлади. Ҳозир масаланинг энг қийин жиҳати миллий валюталарнинг турли қийматларини эътиборга олган ҳолда ҳисоб-китоблар механизмини йўлга қўйишдир. Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари, шунингдек, республикамиз Украинага маҳсулот етказиб бериш ва ўз бозорини Украина моллари билан тўлдиришдан манфаатдор эканлигини таъкидлади.

Украина Бош вазирининг ўринбосари Валентин Ландик Ўзбекистон Республикаси делегацияси сафари якунларига юксак баҳо берди.

Игорь ГРУШКО,
ЎзА мухбири.

МУҲАДДИСЛАР ПЕШВОСИ

Самарқандда «Имом-ал Бухорий ҳаёти ва даври» мавзуида очилган халқаро конференция якшанба куни ўз ишини тугатди.

Унда дунёнинг деярли барча қитъаларидан, жумладан АҚШ, Буюк Британия, Франция, Россия Федерацияси, Ҳиндистон, Миср, Саудия Арабистони, Малайзия, Катар, Бруней давлатларидан олимлар уламолар иштирок этдилар. Бир сўз билан айтганда бу улуғ анжуман деярли бутун жаҳон диққат марказида турди.

Уни Самарқанд вилоят ҳокими, «Имом ал-Бухорий ҳаёти ва даври» мавзуидаги халқаро конференцияни ўтказиш республика ташкилий комиссияси раисининг ўринбосари П. М. Абдураҳмонов очди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев И. А. Каримовнинг анжуман қатнашчиларига йўллаган табрикномасини ўқиб эшиттирди. Шундан сўнг Самарқанд вилоят бош имомхатиби Мустафоқул Меликов Имом ал-Бухорий руҳига бағишлаб, тиловат қилди. Конференцияда Оксфорд исломшунослик маркази мудири, конференцияни ўтказиш ва Имом ал-Бухорий комплексини тиклаш бўйича кенгашнинг иш юритувчиси, доктор Ф. А. Низомий, Халқаро Мусулмонлар лигасининг бош котиби, доктор Абдулла Умар Насиф, Надват ул-уламо ректори, ҳомийлар кенгаши аъзоси Шайх Абул Ҳасан Али Надви, «Ал-Азҳар» университатининг ректори Шайх Жод ал-Ҳаққ Али Жод ал-Ҳаққ сўзга чиқдилар. Конференцияда Ўзбекистон Республкаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, республика ташкилий комиссияси раиси И. Ҳ. Жўрабековнинг Имом ал-Бухорийга бағишланган нутқини тингладилар.

Самарқанд вилоят ҳокими республика, ташкилий комиссияси раисининг ўринбосари П. М. Абдураҳмонов Имом ал-Бухорий илмий марказининг энг яхши лойиҳаси учун эълон қилинган халқаро танлов ғолиби ҳамда қатнашчиларини ўқиб эшиттирди. Бу танловда жаҳонга машҳур меъморлар иштирок этдилар. Дунёга таниқли мутахассислардан иборат халқаро ҳайъат Ҳадисшунослик марказини ташкил этиш бўйича танловда қатнашиш учун бешта лойиҳани қабул қилиб олган эди. Улар Миср Араб Республикаси, Туркия, Германия, Тошкент ва Самарқанд меъморлар гуруҳларининг ишидир. Халқаро ҳайъат қарорига биноан германиялик меъмор Б. Рашнинг лойиҳаси танловда ғолиб деб топилди. Шунингдек, ўзбекистонлик меъмор Абдуқаҳҳор Турдиевнинг ва бошқа меъморларнинг лойиҳаси ҳам алоҳида тақдирланди.

Икки кун давомида халқаро конференция иштирокчилари шуъбаларга бўлиниб, Имом ал-Бухорий мероси ҳақидаги маърузаларни тингладилар, жаҳон ҳадисшунослик марказини ташкил этиш билан боғлиқ бошқа масалаларни муҳокама қилдилар.

Ўз мухбиримиз.

Ўзбекистон Президентининг Францияга сафари олдидан

ЕВРОПАДАГИ ИШОНЧЛИ ҲАМКОР

Франция иқтисодий қудрати ва сиёсий мавқеи жиҳатидан Европадагина эмас, балки дунёда ҳам олдинги ўринлардан бирини эгаллайди. Буюк даҳолари ижоди билан жаҳон маданиятини бойитган юрт айни замонда юксак даражада ривожланган технологиялар ватани сифатида ҳам довруғ қозонаётгани туфайли Франциянинг жаҳондаги мавқеи барқарорлигича қолмоқда.

Қарийб 60 миллион аҳолига эга бўлган Франция 1993 йил апрель ойидан тараққиётнинг янги босқичига қадам қўйди. Миллий кенгашга сайлов натижасида 1981 йилдан буён мамлакатни бошқариб келаётган социалистлар муваффақиятсизликка учради. Ҳозирда республикани қувватловчи неоголлистлар бирлашмаси ва француз демократияси учун либерал иттифоқ коалицияси ҳукуматни идора этмоқда. Социалист-Президент Франсуа Миттеран ҳукумат бошлиғи Эдуар Балладюр раҳбарлигидаги ўнг кучлар билан келишган ҳолда фаолият кўрсатаётир.

Икки сиёсий оқим вакилининг мамлакатни биргалашиб бошқариши Франция учун янгилик эмас. 1986 — 1988 йилларда ҳозиргидаги каби вазият вужудга келган эди. Бироқ, мамлакат ҳеч қандай сиёсий силкинишларсиз тараққиётда давом этди.

Маълумки, ҳозирги жаҳон иқтисодиёти оғир даврни бошдан кечирмоқда. Францияда ҳам вазият унчалик қувонарли эмас. Эдуар Балладюр маҳкамаси айни пайтда иқтисодий қийинчиликлардан тезроқ чиқиб кетиш учун курашмоқда.

Илгариги ҳукумат Франция иқтисодиёти равнақи йўлида кўп ишлар қилди. Мамлакат талай кўрсаткичлар бўйича рақобатчилари ва ҳамкорларидан устунликка эришди. Пул қадрсизланиши суръатлари жиҳатидан Европадаги энг паст кўрсаткич, франкнинг барқарор мавқеи, ишлаб чиқариш суръатларининг юқорилиги, Европа ҳамжамияти мамлакатларига нисбатан анча яхши савдо баланси мавжудлиги мамлакатдаги ижобий ҳодисалардир.

Бироқ, иқтисодиётнинг асосини ташкил этадиган кичик ва ўрта бизнес учун қарзларнинг оғир шартлари туфайли корхоналарнинг синиши, энг асосийси, ишсизликнинг кўплиги (3 миллион нафар) мамлакатдаги йирик муаммолардан бўлиб қолаётир.

Франция айни пайтда халқаро иқтисодий алоқаларга катта аҳамият бермоқда. Марказий Осиёда мустақил давлатларнинг пайдо бўлиши унинг бу борадаги режаларини кенгайтирди.

Мамлакатимизда чет эл сармояларининг киритилиши учун зарур шароитлар яратилгани сабабли француз ишбилармонлари Ўзбекистонга алоҳида қизиқиш билан қарай бошладилар. Бу ердаги барқарор сиёсий вазият ва бой иқтисодий имкониятлар ўзаро ҳамкорликка замин яратди.

Мамлакатимизга амалий таклиф билан ташриф буюрган Француз компанияларидан бири «Сосьете Насьональ эльф акитен» давлат компанияси бўлди. Жаҳонда нефть қазиб олиш ва уни қайта ишлаш борасида катта обрў қозонган ушбу компания Ўзбекистон билан ҳамкорлик битимини тузди. Республикамизда Франция элчихонасининг очилиши ўзаро алоқаларнинг ривожланишига катта ёрдам берди. Айни пайтда франциялик ишбилармонлар алоқа воситаларини такомиллаштиришда, кимё, дори-дармон саноати маҳсулотларига бўлган талабни қондиришда Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилмоқда.

Франция савдо-саноат палатаси вакилларининг ва француз ишбилармонларининг шу йил июнь ойида мамлакатимизга ташрифи чоғида ҳамкорликни ривожлантириш юзасидан фикрлашиб олинди. Ана шу мақсадда ўзбек-француз ишбилармонлари анжумани ўтказилди.

Ҳамкорлик қувончли натижалар бераётган соҳалардан бири Ўзбекистон—Франция маданий алоқаларидир. Маълумки, республикамизнинг Аброр Ҳидоятов номидаги театри санъаткорлари француз драматурги Фотима Галерининг «Малика» асарини саҳнага қўйди. Кўп ўтмай, санъаткорларимиз Францияда сафарда бўлди. Шуниси қувончлики, республикамиз санъати вакиллари Францияда 4 йил давомида спектакллар намойиш этиш хусусидаги шартнома билан қайтишди. Бу француз томошабинларининг ўзбек театрини яхши қаршилаганидан дарак беради.

Куни кеча ушбу театр биносида француз суратчиси Клодь Гафнернинг суратлар кўргазмаси очилди. Санъат аҳллари ўртасидаги бундай яқинлик дастлабки ҳодиса эмас. Республикамизда француз фильмлари фестивали ўтказилгани, Франция матбуоти кўргазмаси уюштирилгани ҳамкорлик турли қатламларда кенг қулоч ёяётганига мисолдир.

27—30 октябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Францияга расмий сафар қилади. Бу ташриф Ўзбекистон билан Франция ўртасидаги муносабатларнинг янада ривожланишида муҳим босқич бўлиши шубҳасиз.

Амирқул КАРИМ,
(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР ✻ ФАКТЛАР ✻ ВОҚЕАЛАР

БАНКЛАР ҲАМКОРЛИКНИ КЕНГАЙТИРАДИ

ЎЗБЕКИСТОН билан АҚШ ўртасида савдо-сотиқни ривожлантиришда банк хизматининг таъсири беқиёсдир.

ЖУМҲУРИЯТ ташқи иқтисодий фаолият миллий банки Американинг «Кемикл банк» ва «Чейз манхеттен банк» банклари билан ўзаро ҳамкорлик тўғрисида битим тузди. Аҳдлашув шартларига кўра томонлар кредитлар бериш, сармоя қўйиш, мутахассислар тайёрлаш соҳаларида ҳамкорлик қилишади. Тошкентда «Чейз манхеттен банк»нинг ваколатхонасини очиш тўғрисида ҳам келишиб олинди.

ХОРИЖГА СИФАТЛИ ТОЛА

ЯНГИЙЎЛ пахта заводида цехлар қайта қурилиб, асбоб-ускуналар таъмирланиб, янги дастгоҳлар ўрнатилгач, ҳосилни қайта ишлаш тезлашди, тола сифати ошди.

СИФАТЛИ хом ашё маҳаллий ҳамда Россия корхоналарига узлуксиз жўнатиб турилибди.

Аввалдан тузилган битимга асосан октябрнинг охиригача узоқ хорижга ҳам 400 тонна пахта толаси юборилади.

ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ИШЛИ БЎЛИШАДИ

АНДИЖОН вилоятининг Марҳамат қишлоғида «Увайсий» қўшма корхонаси очилди.

РОССИЯ, Чехия ва Словакия кичик корхоналари ҳиссадорлик жамияти фирмаси билан ҳамкорликда тузилган корхонага фирма асбоб-ускуна ва ўнлаб хил газлама тўқийдиган технология келтиради. Марҳаматликларни пахта ва ишчи кучлари билан таъминлайдилар. Қўшма корхона юзлаб йигит-қизларга ишга жойлашиш имконини беради.

МАРКАЗГА БОРИБ ЮРИШМАЙДИ

НАМАНГАН вилояти ўқитувчилар малакасини ошириш институти машғулотларнинг қулай усулини жорий этди.

БУНДАН буён қишлоқ ўқитувчиларини марказга чақирмай, жойларнинг ўзида ўқитилади. Янгиликнинг шарофати анчагина маблағнинг тежалишидагина эмас. Машғулотларда аввалгидек назарияга эмас, амалиётга зўр берилади. Тингловчиларга институт ўқитувчиларидан ташқари туман мактабларининг тажрибали муаллимлари, билимдон педагоглар ҳам лекция ўқийдилар.

АЪЛОЧИ ЎҚУВЧИЛАР СТИПЕНДИЯ ОЛИШАДИ

НАВБАҲОР туманидаги Усмон Носир номли мактаб маъмурияти аълочи ўқувчиларга стипендия тўлашни жорий этиш учун маблағ топди.

МАКТАБДА ёрдамчи хўжалик ташкил этилганлиги бугунги янгича иқтисодий муносабатлар даврида қўл келиб қолди. Шоир номи билан аталувчи стипендияни ҳозир мактабда ўндан зиёд аълочи ўқувчилар олиб турибди.

НАСИМ — ТЕМИРЧИЛАР АВЛОДИДАН

ХАЛҚ ҳунармандчилиги ҳеч қачон завол топмайди, боқий яшайди.

УРГУТЛИК Насим Облоқулов ҳам ўз авлод-аждодлари улуғлаб келган касбни муносиб ҳолда давом эттирмоқда. «Шердор» ижара корхонасида меҳнат қилаётган қўли гул уста 20 турдан зиёд халқ ҳунармандчилиги маҳсулотларини тайёрламоқда.

НОМИ УЧМАЙДИ, ҚАДРИ СЎНМАЙДИ

ФАРҒОНАДА ўн саккизинчи аср ўзбек адабиётининг ёрқин намояндаси Ҳувайдо юбилейига ҳозирлик кўрилмоқда.

ШОИР ва маърифатпарвар инсон таваллудининг 290 йиллиги келгуси йилнинг ноябрь ойида тантанали нишонланади. Унгача шоир яшаган Чимён қишлоғида ёдгорлик ўрнатилиб, музей ташкил этилади.

• Биз ва жаҳон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ТАШҚИ СИЁСАТГА ОИД ЯНГИ ТАШАББУСЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МОСКВАДАГИ ЭЛЧИХОНАСИДА БЎЛИБ ЎТГАН БРИФИНГДАН РЕПОРТАЖ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясида сўзлаган нутқи ҳозиргача жаҳон жамоатчилиги, Россия ва чет эл матбуотининг диққат марказида турибди. Чет эл ахборот агентликлари, газета ва журналлари, радио ва телевидениеси мухбирларини Ўзбекистон раҳбариятининг ташқи сиёсий муаммоларга оид муайян ташаббуслари қизиқтирмоқда. Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги элчихонаси Республика Президентининг БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида сўзлаган нутқининг муҳимлиги ва кенг қизиқиш уйғотганини ҳисобга олиб, 22 октябрь куни Россия ва чет эл журналистлари учун брифинг ўтказди.

Элчихона залида ташкил этилган бу учрашувга Россия ва хорижий мамлакатларнинг 40 дан ортиқ матбуот вакили тўпланди. Улар орасида «Комсомольская правда», «Труд», «Российская газета», «За рубежом», «Модус вивенди», «Сегодня», «Федерация», «Вечерняя Москва» газеталари, «Международная жизнь», «Дипломатический курьер», «Деловие люди» журналлари, «Интерфакс», «Пост-фактум», «Новости», «Р-е-а респект» агентликлари, Москва телеканали ва «Евросиё» студияси («Останкино»), Москва халқаро радиоси мухбирлари бор эди. Брифингда, шунингдек, «Юнайтед ньюс оф индиа», Лондонда араб тилида нашр этиладиган «ал Ҳаёт» газеталари, Сеулнинг «Корея кундалик иқтисодий газетаси» ва бошқа нашрларнинг журналистлари ҳам иштирок этдилар. Қозоғистон, Тожикистон, Афғонистон элчихоналари матбуот хизмати ходимлари ҳам шу ерда эди.

Ўзбекистон Республикасининг Россия Федерациясидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Ю. Абдуллаев Президент И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси сессияда сўзлаган нутқини батафсил баён қилиб берди, Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолияти ҳамда ташаббуслари ҳақида гапириб, бу ташаббусларнинг минтақамиз учунгина эмас, жаҳон ҳамжамияти учун ҳам янги ва долзарб эканини таъкидлади. Элчи, шунингдек, Республика Президентининг БМТ, АҚШ раҳбарлари, ишбилармонлар доиралари намояндалари ҳамда ватандошлар билан бўлган учрашувлари ҳақида ҳам ахборот берди.

Брифинг қатнашчилари И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида нутқ сўзлаши жараёни акс лавҳаларни қизиқиш билан томоша қилдилар.

Шундан кейин қизғин суҳбат бошланди. Элчига кўплаб саволлар берилди. Журналистлар ёш, мустақил Ўзбекистон давлатининг жаҳон ҳамжамиятида кенг ҳуқуқли аъзо сифатида ўзининг ўрни ва аҳамиятини аниқ белгилаб олаётганини мамнуният билан қайд этдилар.

Кўпчилик газеталарнинг мухбирлари Тожикистондаги аҳволни барқарорлаштириш, тожик-афғон чегарасидаги вазият, ақидапарастлик, жангарилик ва террорчилик хавфига доир саволлар берди. Журналистлар, шунингдек, Орол ва Оролбўйидаги вазиятдан ташвишда эканликларини изҳор қилиб, Президентимиз И. Каримовнинг жаҳон ҳамжамияти эътиборини бу муҳим муаммога қаратганидан мамнунлигини билдирдилар.

28 сентябрь куни БМТ Бош ассамблеяси сессиясида Президент И. Каримов нутқ сўзлаганида ўша ерда ҳозир бўлган Россия «Новости» ахборот агентлигининг ходими В. Безбрежний Ўзбекистон Президентининг нутқи диққат билан тингланганини ва сессия иштирокчиларида катта таассурот уйғотганини гапириб берди. Мустақил Ўзбекистон тарихида илк бора янграган Президентнинг нутқи ёрқин ва таъсирчан бўлди, деди у. Республика элчихонаси уюштирган брифингда иштирок этарканман, Ўзбекистон ташаббусларининг ҳақиқатан ҳам янги, ўзига хос ва қимматли эканини ҳис қилиб турибман, деб таъкидлади журналист.

«Модус вивенди» газетасининг бош муҳаррири, узоқ йиллар давомида Англия ва бошқа мамлакатларда ишлаган машҳур халқаро журналист Н. Ефимов И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида нутқ сўзлашининг ўзи жуда катта аҳамиятга эга воқеа эканини алоҳида таъкидлади. Ўзбекистон Президенти баён қилган ташаббусларнинг муҳимлиги ва ўзаро боғлиқлиги катта эҳтиромга сазовордир. У Ўзбекистоннинг аниқ ва ўта муайян таклифлари Марказий Осиёнинг ҳозирги замонда тутган ўрнининг муҳимлигини ҳисобга олган ҳолда, сиёсатчи ва дипломатларда катта қизиқиш уйғотади, деб ишонч билдирди.

«Юнайтед ньюс оф индиа» газетасининг мухбири В. Шукла Ўзбекистон раҳбариятининг ташқи сиёсат соҳасидаги қадамлари ҳақида тўлқинланиб гапирди. Назаримда, деди у, Ўзбекистон раҳбарининг нутқи мазмун жиҳатидан ўта теран эди. Унинг фикрича, Ислом Каримовнинг ядро қуролини тугатиш, Марказий Осиё муаммолари бўйича доимий ишлайдиган семинар ташкил этиш, тожик-афғон муаммосини ҳал қилиш бўйича таклифлари диққат-эътибор ва қўллаб-қувватлашга лойиқ. Ўзбекистоннинг бу муаммоларни ҳал қилиш бўйича таклифлари ҳақиқатан ҳам халқаро миқёсда катта аҳамиятга эга.

Журналистларнинг барча саволларига батафсил жавоблар берилди. Брифинг иштирокчилари учрашувда Ўзбекистон Республикасининг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолияти ҳақида тўла ва ишончли ахборот олганларини мамнуният билан қайд этдилар.

Учрашув қатнашчиларига И. Каримовнинг БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясида сўзлаган нутқининг тўла матни ҳадя қилинди.

Ўзбекистон Республикаси элчихонасида бўлиб ўтган бу учрашув ҳақида Москва халқаро радиоси ва Москва телеканали ўша куни кечқуруноқ хабар берди. Ўзбекистоннинг ташқи сиёсат борасидаги ташаббуслари эртаси куни «Комсомольская правда», «Российская газета», «Труд», «Вечерняя Москва», «Модус вивенди» ва бошқа газеталарда кенг ёритилди.

У. РАЖАБОВ,
Ф. ПАРПИЕВ.
(ЎзА).

Москва шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЖАҲОН СИЁСАТИДАГИ ЎРНИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ ХАЛҚАРО МУНОСАБАТЛАР СИЛСИЛАСИДА

Ўрта Осиёдаги собиқ иттифоқдаш республикалар навбатма-навбат ўз мустақиллик байрамларини нишонлашди. Қайси республикани нечта давлат тан олгани, қайси республика пойтахтида нечта элчихона очилгани тўғрисидаги хушхабарлар тўлқини ўтиб бўлган, бу республикалар ҳукуматлари ва ташқи ишлар вазирликлари халқаро майдонда ўз давлатлари манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан машаққатли фаолият бошлаган бугунги кунда бу мамлакатларга жаҳон ҳамжамиятида қандай ўрин ажратилаётгани ва уларнинг ташқи сиёсати қандай қурилаётгани ҳақида фикр юритиш жоиздир.

Шу нуқтаи назардан қараганда, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Америка Қўшма Штатларига сафари ва БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида нутқ сўзлаши ўта муҳим аҳамият касб этади. Президентнинг маърузаси қисқагина бўлишига қарамасдан, Ўзбекистон ҳақида кенг ахборот бергани, шунингдек, биринчидан, бу мамлакатнинг жаҳон ҳамжамияти олдида турган муҳим муаммоларга аниқ муносабати, иккинчидан эса ташаббусларга бойлиги билан диққатни тортади.

БМТ Бош котиби профессор Бутрос Ғолийнинг 1992 йил январида Хавфсизлик Кенгаши йиғилишида қилган «Тинчлик кун тартиби» деб номланган маърузасида олға сурилган машҳур дастурга давлатларнинг муносабатлари муҳим аҳамият касб этаётган бир шароитда Ўзбекистон ўз раҳбари тилидан «Ер юзида хавфсизликни таъминлашда БМТнинг жаҳон ташкилоти сифатидаги янги ролига эришиш йўлларини қўллаб-қувватлаймиз», деб баёнот берди. Бу қуруқ баёнотнинг ўзигина эмас эди. БМТ Бош котиби таклиф этган фикр ва ғоялар 1992 йилдан буён Марказий Осиёда — Тожикистонда ва унинг Афғонистон билан чегарадош жойларида юз бераётган воқеаларга бевосита алоқадор эди.

Минтақадаги бу фожеа бошқа қўшни мамлактлар — Қозоғистон ва Қирғизистон, шунингдек, Россияга ҳам таъсир кўрсатиши шубҳасиз эди. Ана шу тўрт мамлакат ҳарбий хизматчилари бу ердаги вазиятни соғломлаштириш юзасидан амалий иш олиб бормоқда. Шу ўринда Президент Каримов ўтган йилиёқ биринчилардан бўлиб БМТ Бош котиби эътиборини Тожикистонда юз бераётган воқеалар бу минтақа учунгина эмас, бутун жаҳон учун ҳам хавф туғдиришига қаратганини эслатиб ўтиш лозим. Президентнинг бу изчиллиги бўлмаганида, эҳтимолки, БМТ Бош котибининг махсус элчиси М. Киттани бошлиқ БМТ хизмати бу ерга келмаган бўлар эди.

Ўзбекистон ядро қуролига эга эмас. Аммо Марказий Осиёда ҳозирча бу қурол бор. Шунинг учун ҳам илгари Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев, шунингдек, Қирғизистон Президенти Асқар Акаевнинг бу масаладаги аниқ позицияси Ўзбекистон Президенти томонидан қўллаб-қувватланиши жаҳон ҳамжамияти учун муҳим эди. Ислом Каримов ўз мамлакати ядро қуролини бутунлай тугатиш тарафдори эканини тасдиқлади. Шу билан бирга у 1968 йилда имзоланган ядро қуролини тарқатмаслик ҳақидаги шартноманинг самарали ишлаши тарафдорлигидан ташқари, уни бўлажак халқаро конференцияда муддатсиз битимга айлантириш лозимлиги ҳақида гапирди. Бундан ташқари Ўзбекистон Марказий Осиё минтақасини ядро қуролидан холи зонага айлантириш тарафдори эканини эълон қилди.

Жаҳон сиёсатчилари Ўзбекистон Президентининг бошқа бир оммавий қирғин қуроли ҳақидаги фикрига ҳам эътиборни қаратдилар. Ўзбекистон БМТ Бош Ассамблеяси минбаридан туриб 1972 йилда имзоланган бактериологик қурол ва токсинларни тақиқлаш ҳақидаги конвенсия, шунингдек, 1993 йилда имзоланган кимёвий қуролни тақиқлаш бўйича конвенсияга қўшилиш юзасидан олиб бориладиган масъул музокараларга тайёр экани ҳақида баёнот берди. Бу икки соҳада ҳам Ўзбекистон етарли даражада илмий ва саноат-техникавий имкониятга эга эканини эсламай бўлмайди.

Ўзбекистон Президенти ер куррасининг яна бир муҳим муаммоси — атроф муҳитни сақлаш бўйича ҳам кескин гапириб, БМТнинг атроф муҳитни сақлаш ва экологик ҳалокатларнинг олдини олишдаги аҳамиятини кучайтириш кераклигини алоҳида таъкидлади.

БМТ ташкил этилган куннинг яқинлашиб келаётган 50 йиллиги муносабати билан унинг фаолиятини ислоҳ қилишдек ўткир муаммо ҳам Президент назарида бўлди. Хавфсизлик Кенгашининг тузилмаси ҳозирги жаҳоннинг ижтимоий-иқтисодий, миллий-маданий, конфессионал, маънавий ранг-баранглигини акс эттириши керак. Бу фикрда муайян таклиф бўлмаса ҳам, позиция аниқ эди. Бу позицияни жуда кўп мамлакатлар қўллаб-қувватлади. Жумладан, у Ўзбекистон 1992 йилдан бошлаб аъзо бўлган қўшилмаслик ҳаракати нуқтаи назарига ҳам мос тушади. Ҳар қандай давлатнинг жаҳон майдонида ўзини танитиши унинг ташаббускорлигига боғлиқ. БМТ Бош Ассамблеяси сессияси минбаридан янграган Ўзбекистоннинг таклифлари ана шундай фазилатга эга эди. Бу таклифлар унчалик кўп бўлмаса ҳам аниқ ва муайян, Марказий Осиё манфаатларини ифода қилиши билан биргаликда жаҳон ҳамжамияти манфаатларига ҳам мосдир. Мана улар:

— Минтақа хавфсизлигининг ишончли тизимини яратиш учун БМТнинг Марказий Осиёда хавфсизлик, барқарорлик ва ҳамкорлик масалалари бўйича доимий семинарини ташкил этиш;

— минтақада кимёвий ва бактериологик қуролнинг тарқалиши устидан назорат ўрнатиш;

— бу ерда БМТнинг наркобизнесга қарши курашда биргаликдаги ҳаракатларни мувофиқлаштирадиган минтақавий комиссиясини ташкил этиш;

— дунёда зиддиятларнинг олдини оладиган дипломатия механизмини мустаҳкамлаш мақсадида БМТнинг Хавфсизлик Кенгаши ҳузурида эҳтимоли бор халқаро низоларнинг олдини олувчи таҳлил гуруҳини ташкил этиш;

— БМТнинг Орол бўйича комиссиясини тузиш.

Мамлакат Президентининг БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессияси минбарида туриб: «Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг муштарак манфаатлари билан узвий боғлиқ ҳолда устувор миллий мақсадларга эришиш сари қатъият билан бориш ниятидадир», деган сўзлари Ўзбекистоннинг ташқи сиёсатда ўз мустақил йўлига эга эканлигини, айни пайтда, бу таклифлар тўла амалга ошириш мумкин бўлган таклифлар эканини тасдиқлайди.

Ислом Каримов сентябрь ойининг уч куни давомида Нью-Йоркда жуда кўп муҳим учрашувлар ўтказди. Аммо, шу нарса аниқки, Президент ортида халқаро ишларда мустаҳкам оёққа туриб олган, Марказий Осиё республикалари ўртасида ҳам, МДҲда ҳам, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича кенгашда ҳам, БМТда ҳам ҳурмат қозонган Ўзбекистоннинг обрўси бўлмаганида, бизнесменлар «плаза»да уюштирган қабул ҳам, БМТ Бош котиби Бутрос Ғолий билан учрашув ҳам, АҚШ Президенти Клинтон билан суҳбатлар ҳам, Ислом Каримовнинг Нью-Йоркдаги бошқа ташрифлари ҳам бўлмаган бўларди.

Бу гаплар кимгадир Президент шаънига айтилаётган ўринсиз мақтов бўлиб туюлиши мумкин. Аслида эса, бундай эмас. Ҳаёти урушдан олдинги даврдан бошлаб Ўрта Осиё, жумладан Ўзбекистон билан чамбарчас боғланган, урушдан кейинги йилларда халқаро ишлар билан илм ва амалда шуғулланган мендай одамга Ўзбекистон халқаро майдонда қандай ўрин эгаллагани ҳақида фикр юритиш бошқаларга қараганда осонроқ. Бу тажриба менга республиканинг ташқи сиёсат ва халқаро ҳуқуқий фаолиятидаги хато ва камчиликларни ҳам кўриш имконини беради.

Дарвоқе, Россия матбуотида Ўзбекистон ва унинг Президенти ҳақида танқидий (баъзан эса, ҳаддан ташқари танқидий) мақолалар тез-тез чиқиб туради. Менинг эса, европалик ва америкалик ҳамкасбларимдан эшитган гапни такрорлагим келади. Улар Ўзбекистонда фуқаролар осойишталиги, ички сиёсий барқарорлик, барчага маъқул сармоя қонунчилиги мавжуд эканидан мамнунликларини таъкидлайдилар. Назаримда, бу — Ўзбекистоннинг халқаро ишларда ишончли ҳамкор эканидан далолатдир. Бу мақолани ёзишдан мақсад эса, жаҳон Ўзбекистон Республикаси қиёфасида халқаро муносабатлар ва халқаро ҳуқуқнинг тўлақонли аъзосини кашф этганини, халқаро муносабатлар харитасида жуғрофийгина эмас, Марказий Осиё деб аталган сиёсий-иқтисодий тузилма пайдо бўлиб, у жаҳоннинг тадқиқот ва сиёсий марказлари диққатини тобора кўпроқ жалб қилаётганини эътироф этишдир.

Ранс ТУЗМУҲАМЕДОВ,

Россия Фанлар Академиясининг давлат ва ҳуқуқ институти профессори, «Осиё-Тинч океани минтақасида ҳамкорлик учун курашувчи ҳуқуқшунослар ҳамдўслиги» халқаро уюшмаси президенти.

«Независимая газета»нинг 1993 йил 20 октябрь сонидан олинди.

«Театр: Шарқ-Ғарб» фестивали

Санъат ҳудуд билмайди, миллат танламайди

ЎТГАН ШАНБА КУНИ ТОШКЕНТДА ОЧИЛГАН «ТЕАТР: ШАРҚ—ҒАРБ» ХАЛҚАРО АНЖУМАНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ДАВОМ ЭТМОҚДА.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ қуёшли олтин кузи Тошкент анжуманига ташриф буюрган жамики хорижий меҳмонларни ҳар доимгидек, қўйни-қўнжи ноз-неъматларга тўлган, анвойи гулларга бурканган ҳолда кутиб олди. Ҳашаматли «Туркистон» санъат саройида бўлиб ўтган фестивалнинг тантанали очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазири Э. Ҳайитбоев анжуман иштирокчилари ва меҳмонларини халқаро театр байрами билан самимий қутлади. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг анжуман қатнашчиларига табриги ўқиб эшиттирилди.

Шу куни Ҳамза номидаги Давлат Академик театрида Шекспирнинг «Кориолон» спектакли билан фестивал дастурига кирган асарларни намойиш этиш бошланди.

Анжуманнинг иккинчи куни Тошкент театрлари саҳналарида Туркия, Туркманистон, Ҳиндистон, Англия, Олмония, Гонконг мамлакатлари режиссерлари ва артистлари ўз спектаклларини намойиш этдилар.

Анқара қўғирчоқ театрининг спектаклини деярли бир киши ижро этади дейиш мумкин. Ажойиб инсон, уста санъаткор Ҳаяли Торин Желебининг бир ўзи саккизта қўғирчоққа жон ниритиб, улар тилидан турли товуш ва оҳангда сўзлаш маҳоратига эга.

Тошкент фестивали жаноб Желебининг ижодий фаолиятидаги юзинчи анжумандир.

— Мен намойиш этадиган навбатдаги спектакл «Ўзбекистонга саёҳат» деб аталади, — дейди санъаткор. — Унда мен Хўжа Насриддин ва Качал Полвонлар қаторида турувчи ўз қаҳрамоним Қоракўз ролида чиқаман. Зеро, Ўзбекистон ва Туркистон ҳозирги туркларнинг қадимий ватани ва бу тупроққа нисбатан бизнинг меҳр-муҳаббатимиз ҳеч қачон сўнмаяжак. Ўзбек халқи тақдиридаги хайрли ўзгаришларни кўриш биз учун ҳам ғоят қувончлидир. Чинакам мустақиллик, маънавий эркинлик — бебаҳо неъмат.

Кундузги ва кечки спектакл намойишлари ўртасида бўлиб турган матбуот конференциялари чоғида у ёки бу мамлакат театрлари ижодий жамоалари анжуман қатнашчиларига таништирилиб борилмоқда, намойиш этилган саҳна асарларининг ютуқ ва камчиликлари хусусида фикр алмашилмоқда.

Тошкент анжуманида эълон қилинган яна бир ёқимли хабар ҳаммани хушнуд этди — 26 октябрь фестивалда БМТ куни бўлади. Шу куни Навоий номидаги Давлат Академик Катта театрида «Жизель» спектакли хайрия томошаси сифатида намойиш этилиб, тушган ҳамма маблағ ўзбек театри фахрийларини қўллаб-қувватлаш жамғармасига ўтказилади.

ҚУТЛАЙМИЗ!

Ёзувчи ва публицист Ғаффор Ҳотамов «Туркистон» газетасининг Бош муҳаррири этиб тайинланди.

Ғ. Ҳотамовни муштарийлар газетамизда чиққан қатор мақолалари ва «Ёшлик» журнали Бош муҳаррири сифатида яхши билишади. У қисса, ҳикоя ҳамда публицистик мақолалардан иборат бир қатор китоблар муаллифи.

Ҳамкасбимиз Ғ. Ҳотамовга ижодий ишларида муваффақиятлар тилаймиз.

«Халқ сўзи» жамоаси.

Ҳосил—93

КИТОБЛИКЛАР МАРРАГА ЕТИШДИ

Об-ҳаво қийинчиликлари тоғолди зонаси ҳисобланган Китоб тумани пахтакорларини бу йил катта синовдан ўтказди. Баҳорнинг серёғин кунлари айрим хўжаликлар чигитни икки карра бузиб экишга мажбур бўлдилар. Меҳнатни илғор агротехника қоидалари асосида ташкил қилиш, юксак интизом, уюшқоқлик ўз самарасини берди: китобликлар 10800 тонна ўрнига 11 минг тонна «оқ олтин» топшириб, йиллик режани бажардилар. Ҳосилдорлик гектар бошига 24 центнерни ташкил этди. Туман пахтакорларининг бу улкан меҳнат зафарига «Зарафшон», «Наврўз», «Навбаҳор», Каромат Рустамова, Раззоқ Шаймонов, Мелиқул Вобоёров номли давлат ва жамоа ширкат хўжаликлари пахта усталари катта ҳисса қўшдилар.

Туман меҳнаткашлари яна 2 минг тонна пахта топшириб, ҳосилдорликни 28 центнерга етказишга аҳд қилишган. Хирмонингизга барака китоблик азамат пахтакорлар!

ҚУМҚЎРҒОНЛИКЛАР ЗАФАРИ

Қумқўрғонликлар кўп йиллардан бери Сурхондарёда пахта тайёрлаш йиллик режасини биринчи бўлиб бажармаган эдилар. Бу йил улар жарқўрғонликларни ортда қолдириб, зафар маррасини эгалладилар. 9504 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30,5 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Давлатга 29 минг тонна пахта топширилди. Н. Мирзаев номли, С. Бойматов номли жамоа хўжаликларида ва «Оқкапчиғай» давлат хўжалигида юқори натижаларга эришилди. Қумқўрғонликлар режани бажарган бўлсалар-да, ҳали далаларда ҳосил мўл. Ана шунинг учун терим сусайгани йўқ. Туман ҳокими Абдулла Мавлоновнинг таъкидлашича, яна уч минг тонна пахта йиғиштириб олинади ва ялпи ҳосил 32 минг тоннага етказилади.

Тожиддин РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Жаҳон 24 соат ичида

ЖУРНАЛИСТЛАРНИНГ ХАЛҚАРО УЧРАШУВИ

Туркий республикалар ҳамкорлиги ва тараққиёти агентлиги (ТИКА) Истанбулда журналистларнинг халқаро анжуманини ташкил этди. Анжуман қардош республикаларнинг ўзаро яқинлашуви ва ҳамкорлигида матбуотнинг аҳамияти мавзусига бағишланди. Унда Ўзбекистон, Озарбойжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Шимолий Кипр Турк жумҳурияти ва Туркиянинг матбуот нашрлари вакиллари иштирок этди.

Анжуман иштирокчилари туркий халқларнинг ҳамкорлиги ва бирдамлигини мустаҳкамлашда матбуотнинг вазифаси, замонавий алоқа воситаларидан самарали фойдаланиш хусусида фикрлашдилар.

ТУРКМАНИСТОННИНГ ИСТИҚЛОЛ БАЙРАМИ

Туркманистон 27 октябрь куни ўз мустақиллигининг икки йиллигини байрам қилади. Мамлакат Президентининг иқтисодий масалалар бўйича маслаҳатчиси ва Туркманистон — турк ишбилармонлари жамияти раҳбари Н. Камол Экинжи Туркманистонда ташкил этилган 24 ширкат ана шу байрам тадбирларини ўтказишда фаол иштирок этишини маълум қилди.

«ҚИЗИЛ ОЙ» ЖАМИЯТИ ЁРДАМИ

Туркия «Қизил ой» жамияти арманлар ҳужумидан қочган Озарбойжонлар учун барпо этиладиган «чодир шаҳарча»га мингта чодир жўнатишга ҳозирланмоқда. Эрон ҳудудига яқин жойда бунёд этиладиган «чодир шаҳарча»га юк олиб кетадиган машиналар карвони шанба куни Туркиядан чиқиб, Эрон орқали Озарбайжонга йўл олади.

ҚРИМ ПАРЛАМЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

Украина таркибидаги Қрим Автоном Республикаси парламенти келгуси йил март ойида ўтказиладиган сайловда Қрим турклари учун 14 депутатлик мандати ажратилганини маълум қилди. Ваҳоланки, улар 28 депутатлик ўрни берилишини сўраган эдилар. Янги парламентда жами 80 аъзо бўлиши кўзда тутилган.

ЯНГИ АЛОҚА ВОСИТАЛАРИ

Туркия билан Туркманистон ҳамда Тожикистон ўртасида янги телекоммуникация воситалари ишга туширилди. Жумладан, Туркия билан Туркманистон ўртасида телекс алоқасини таъминлайдиган ускуналар қурилиши тугатилиб, ишга туширилди. Тожикистон пойтахти ҳам ернинг сунъий йўлдоши орқали жаҳон мамлакатлари билан бевосита боғланиш имкониятига эга бўлди.

БОСНИЯДА ҲАЛОКАТ ТАҲДИДИ

Босния ва Герцеговинанинг марказий минтақасида жойлашган шаҳарларнинг уч миллион аҳолиси ҳалокат хавфи остида қолди. АҚШ халқаро ёрдам агентлиги вакилларининг хабар қилишича, бу қиш ўтган йилгига нисбатан ҳам оғирроқ кечади. Чунки ўзаро тўқнашувлар сабабли озиқ-овқат ва бошқа зарурий ёрдам жўнатиш имкони бўлмаяпти. Серблар томонидан қуршовга олинган ва асосан мусулмонлар яшайдиган Мостар, Сребреница, Тесанж, Маглаж ва бошқа шаҳарларда аҳвол ниҳоятда оғир.

• *Маданият ва мафкура*

Халқимизнинг таянчи — аждодларимиз қолдирган маънавий мероснинг ўзи бир катта хазина. Бу хазинадан оқилона фойдаланиш лозим. Аждодлар васиятига содиқ ва муносиб бўлмоғимиз керак.

Ислом КАРИМОВ.

ТОҒНИНГ ЮКСАКЛИГИНИ УНИНГ ЧЎҚҚИЛАРИ БЕЛГИЛАЙДИ

Ўзбекистон озод бўлган, Мустақилликка етишган қутлуғ кунданоқ маданиятимизга бўлган муносабат ҳам батамом ўзгарди. Мустамлакачилик зулмини ўз бошидан кечирган заҳматкаш халқимиз Ҳуррият ва Эрк шарофати туфайли кўкраги тўлиб, кўнгли яйраб нафас ола бошлади. Айниқса, Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўлидаги фидойилиги, фан ва маданият, адабиёт ва санъат аҳлига бевосита ғамхўрлиги, улар билан тез-тез учрашиб, элу юртимиз истиқболи хусусида маслаҳатлашиб туришлари таҳсинга лойиқдир. Юртбошимиз зиёли аҳлнинг қувончу ташвишларига шерик бўлишлари бизнинг порлоқ истиқболимиздан, келажаги буюк давлат — Ўзбекистоннинг толеи ҳур, қисмати нурли, иқболи баланд эканлигидан шаҳодатдир.

Ҳар бир халқнинг маданияти шу халқ яралган кундан бошланган. У аждодлардан авлодларга мерос бўлиб ўтиб келган. Халқ камолот чўққисига кўтарилгани сари маданияти ҳам равнақ топган, у гирдибодга дуч келган маҳалда эса маданияти ўз-ўзидан таназзулга юз тутган. Чунки, маданият қисмати уни яратган халқ қисмати билан чамбарчас боғлиқдир. Зеро, халқсиз маданият, маданиятсиз халқ бўлиши мумкин эмас.

Тоғнинг юксаклигини унинг чўққилари белгилайди. Маданият чўққиларини эса — даҳолар. Қадимий ўзбек маданиятининг баланд чўққилари беҳисоб. Уларга қараб ҳар ўзбек фарзандининг интилиши шубҳасиз. Дарвоқе, тоғ чўққилари маёқ бўлса, йўлдан адашмай манзилга етасан, маданият чўққилари машъал бўлса, шуур ва қалб кулбасига нури тушиб умр чорбоғини чароғон этади, ақл ва идрок кўзи билан боқиб ҳаёт ва жамиятдаги ўз ўрнингни, ўз наслингни биласан.

Инсон шахсияти маданият туфайли шаклланади. Маданияти юксак халқнинг фарзандлари оқил ва иқтидорли бўлади. Иқтидорга таянган маданият завол кўрмайди. Инсон зоти азалдан соҳиб иқтидор. Иқтидор эса тарбияга муҳтож, меҳрга ва парваришга ташна. Иқтидор учқуни йилт этган гўшага Оллоҳ ва пайғамбар назари тушган, дейдилар. Гўшада йилтиллаган ёғду оламни ёритмоғи учун унга нажот илкини узатмоқ, учқундан аланга чиқармоқ зарур.

Жаҳонга маданиятнинг буюк сиймоларини берган ўзбек халқи билан ҳисоблашиб сўзлашмоқ лозим. Унга менсимай боқиш жоҳиллик белгисидир: «Ўзингни эр билсанг — ўзгани шер бил». Шарқнинг бу қадим мақолини писанд қилмаган мустамлакачилар ўзини унутиб қўйган, «ғинг» деган кимсанинг нафасини бўғиб, овозини ўчирган ва шу билан халқимизнинг нафратини қўзғатган замонларни кўрдик.

Машойихлар демиш: бир кун туз тотган даргоҳга қирқ кун салом бер. Бир замонлар бўлдики, тузини еб тузлиғига туфурган кимсалар кўпайди. Бундай кўрнамаклар носозлик ўйинини ўйнадилар, бузғунчилик кўчасига қадам қўйдилар. Аслида замонни ўз шахсий манфаатини кўзлаган ана шундай худбинлар бузади. Халқ эса уларга эмас, оқил ва иқтидорли, тарбия кўрган, маданиятли кишиларга ишонади, элу юрт учун фидойи одамларга суянади, уларнинг кетидан эргашади.

Инсониятнинг етук намояндалари тажрибаси минг йиллар қаъридан келувчи нодир китобларда жамланган. Нодир китоблар эса халқнинг маънавий мулкидир. Маънавий мулкнинг хазинаси кутубхоналардир. Зеро, Ўзбекистонда жаҳоннинг энг илғор кутубхоналари билан рақобат қила оладиган маърифат масканлари беҳисоб.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг шарқшунослик ва қўлёзмалар институтлари, Тошкент ва Самарқанд дорилфунунлари кутубхоналари, Алишер Навоий номидаги миллий давлат кутубхонаси ҳамда Андижон, Фарғона, Наманган, Қўқон ва бошқа шаҳарлардаги кутубхоналарда сақланаётган нодир қўлёзмалар, бебаҳо китоблар ўзбек халқининг ифтихори, унинг кўксини тоғдек кўтараётган, миллий ғурурни янада баланд қилаётган жаҳон ганжига арзийдиган қимматбаҳо бойликдир. Бу келажаги сарбаланд — Ўзбекистоннинг олтиндан қиммат хазинасидир. Мазкур кутубхоналардаги беназир қўлёзмалар, тенги йўқ китоблар Ўзбекистоннинг шарафли мозийси, буюк ўтмиши ва порлоқ келажагига шаҳодатдир.

Абу Райҳон Беруний замонида Маъмун академиясини яратган, ўлимдан бошқа дардга даво тополган Абу Али ибн Сино даврида тиб илмини мақомига етказган буюк халқимизнинг салоҳияти жаҳон афкор оммасига маълум. Маданиятимиз равнақи бизнинг заковатли улуснинг фарзандлари эканлигимизга шаксиз шаҳодатномадир.

Темурий султонлар даврида эса Мовароуннаҳр ва Хуросон давлатларида маданият, адабиёт, ва санъат нақадар ривожлангани, аҳли қалам эҳтиром тахтида қадр топгани туфайли китоб нон қадар эъзозланган. Китоб барча бойликдан, сийму зардан аъло саналган. Балки, шу сабабдан, Заҳириддин Муҳаммад Бобур қайси мулк, ўлка ё шаҳарга қадам қўйса, даставвал кутубхонани, сўнгра эса хазинани қўлга олгандир.

Ўзбек халқининг тарихи, адабиёти, санъати, бир сўз билан айтганда, бебаҳо маданий мероси у ёки бу даражада ўрганилган ва тадқиқ этилган. Тадқиқот ишлари, мавжуд асарлар асосан рус тилида нашр этилган эди. Бунинг устига уларнинг кўпчилиги чуқур илмий заминга қурилмаганди. Бу ҳол ўзбек ўқувчиларининг аксарияти кўп асрлик ўз миллий маданияти, унинг айни замондаги бойликларини англаб етишларида маълум қийинчиликларни туғдирди. Чунки она тили бир четга суриб қўйилган эди. Айниқса, ўзбек санъати таҳлилига бағишланган асарлар аксарияти рус тилида ёзилар эди. Бу соҳа мутахассисларининг кўпчилиги ўзга тилда ёзишга ўрганиб қолган ёки ўзбек тилини билмас эдилар.

Зеро, бугун кўплаб тарихий далиллар, бадиий ҳодисалар, умуман маданий қадриятлар жиддий қайта кўриб чиқишни тақозо этмоқда.

Бинобарин, ўзбек халқининг миллий маданиятини мустақил ривожлантириш, ўзига хос, ноёб ва нодир хусусиятларини, миллий маданиятининг мамлакат миқёсида ҳам, унинг ташқарисида ҳам ўзаро таъсири ва ўзаро боғлиқлигини сақлаш йўлларидан бири ўзбек халқи маданиятининг қадимги замондан ҳозирги кунгача бўлган кўп жилдлик тарихини яратиш заруратидир. Бундай йирик асар илмий-оммавий тусда бўлиши ва дастлаб ўзбек тилида, кейинчалик эса рус ва инглиз тилларида нашр этилиши лозим. Албатта, кўп жилдлик тасвирий ва кўргазмали воситаларга бой бўлишини истиқлол манфаатлари тақозо этмоқда.

Мазкур ишни амалга ошириш учун Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг тарих, фалсафа ва ҳуқуқ, тилшунослик, адабиёт, қўлёзмалар институтлари, республика Маданият ишлари вазирлигининг санъатшунослик институти ўзбек халқи маънавий маданияти тараққиётининг мукаммал ҳодисалар мажмуини ўрганиш ва ўзбек миллий маданияти босқичларининг кенг кўламли тадқиқотларини тайёрлашлари ва асосий нашр сифатида «Ўзбек маданияти тарихи» кўп жилдлигини чиқаришлари мақсадга мувофиқдир.

Бундан ташқари Ўзбекистон маънавий маданияти соҳасида мукаммал тадқиқотлар ва қўлланмалар, миллий дарсликлар тайёрлаш жоиз. Бу, шубҳасиз, адабиёт ва санъат, халқ ижоди ривожига, умуман айтганда, жумҳуриятимизда яшаётган барча миллатлар вакиллари маданий даражасини оширишга ижобий таъсир кўрсатади.

Бу муҳим вазифани амалга оширишга Ўзбекистоннинг таниқли мутахассислари — тарихчилари, файласуфлари, адабиётшунослари, тилшунослари жалб этилиши лозим. Улар орасидан таҳрир ҳайъати тузиш ишни режали амалга оширишни таъминлайди. Ҳайъат кўп жилдликнинг асосий йўналишлари ва тузилишини белгилайди.

Кўп жилдликни нашр этиш юзасидан, менинг назаримда, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясида мувофиқлаштирувчи марказ тузиш ўринли бўлур эди. Марказ ўз атрофига санъатнинг барча турлари бўйича малакали мутахассисларни тўплаши лозим.

«Ўзбек маданияти тарихи» кўп жилдлигини нашр этиш нафақат давлат аҳамиятига молик, балки қадимий ва ёш мустақил давлатимизнинг ҳозирги босқичидаги ғоят муҳим вазифадир.

Бундай улкан ишни тез фурсатда, бирданига амалга ошириб бўлмайди. Кўп жилдлик маданият тарихини яратиш учун маданият тарихининг даврларини илмий-тарихий жиҳатдан аниқлаб олиш зарур. Даврлаштириб ўрганиш учун эса ватанимиз тарихининг турли асрларида давлатчилигимиз равнақи ёки таназзули, қайси асрларда ёрқин шахслар кўп дунёга келгани, фаровонлик қай даражада эканлигини аниқлаш керак. Тўғри, гоҳо буюк асарлар давлат аҳволига боғланмасдан ҳам дунёга келаверади. Бу соҳада С. Булатов, П. Зоҳидов, Г. А. Пугаченкова, М. Раҳмонов, С. Ражабий, Ф. Кароматов, Б. Турғунов, М. Қодиров ва бошқа фидойи олимларимизнинг кўп йиллик тадқиқотларидан фойдаланиш, маданиятнинг турли соҳалари қачон, қандай ривожланганлигини кенг кўламли тадқиқ этишга тўғри келади. Қадимий манбаларга кўра, Самарқанд ва Бухорода, Тошкент ва Фарғонада шойи, ипак, нафис қоғоз, меҳнат қуроллари, заргарлик буюмлари юздан зиёд хорижий юртларга чиқарилган. Бу эса халқ ҳунармандчилиги юксак даражада ривожланганидан далолатдир.

Амир Темур ва Мирзо Улуғбек, Шоҳрух Мирзо ва Мироншоҳ, Султон Ҳусайн Бойқаро ва Мир Алишер Навоийнинг сайъ-ҳаракатлари билан маданиятимиз, фан ва санъат, ҳунармандчилик беқиёс ривожланди. Уйғониш даврига қадам қўйди. Энг ҳақгўй шоҳ, олим ва шоир Заҳириддин Муҳаммад Бобур таъкидлаганидай, Ҳусайн Бойқаро замонида ҳунар ва санъатлар шундай юксак даражага кўтарилдики, ҳар ким не ҳунар билан шуғулланса, ўша соҳани камолига етказди. Алишер Навоийнинг ўзи ҳам туркий шеъриятни, руҳий таҳлилни юксак чўққиларга кўтаришдан ташқари, мусаввирлик ва китобат санъати тараққиётига мислсиз хизмат кўрсатди. Тарихчи Хондамирнинг ёзишича, Навоий жуда катта нодир кутубхона соҳиби бўлиб, мазкур кутубхонада замонасининг энг машҳур ҳаттотлари, наққошлари, мусаввирлари ижод қилар экан. Улар яхши асарлари учун султон Ҳусайн Бойқародан ҳам, Алишер Навоийдан ва бошқа вазирлардан ҳам совғалар, мукофотлар олар эканлар. Дарҳақиқат, етук наққош, мусаввирлар Беҳзод, Султонали Машҳадий, Зайниддин Маҳмуд, Мирак Наққош, муҳандис Ҳожи Муҳаммад каби истеъдодлар шу даврда етишиб чиққан.

Фан, маданият, адабиёт ва санъат жамиятга шунчаки тирикчилик учун эмас, камолот учун керакдир. Булар жамият маънавий даражасининг шакллантиришнинг кучли қуроли, айни вақтда унинг моҳиятини таҳлил этиш воситасидир. Таълим ҳам жамият аъзолари, янги-янги авлодларнинг маънавиятини белгиловчи энг муҳим соҳалардан биридир. Барча замонлар ва халқларнинг буюк алломалари таълим, тарбия билан шуғулланган.

Маданий анъаналар, сўз усталари авлодларининг давомийлиги орқали жамиятни ва маданиятни қашшоқланишдан асрайдиган даврлар алоқаси йўлга қўйилади.

Шунинг учун ҳам барча даврларда олимлар ва муаллимлар, ёзувчилар ва маданият арбоблари ҳар доим ўзи яшаб турган жамиятни ривожлантиришни, жаҳон маданияти тараққиётига катта ҳисса қўшишни ўзларининг бурчи деб билганлар.

Маданиятнинг асосий ҳаракатга келтирувчи кучи кишиларнинг ижодий имкониятларидир. Бугунги кунда жамиятимизнинг маданиятини қайта вужудга келтириш, инсонпарварлик руҳи билан тўйинган маданиятнинг мавқеи ва ўрнини мустаҳкамлаш йўллари, қолаверса, шу маданиятнинг мамлакатимиздаги қадр-қимматини ошириш кун тартибида турибди.

Агар биз мустақилликни амалий ишлар билан таъминлай билсак, уни пойдор эта олсак, халқ сўзи доим устивор бўлажак. Биз тарихимизни варақлашдан, ўтмиш меросимизни ўрганишдан, унинг билан фахрланишдан асло чарчамаслигимиз керак. Шарқнинг бебаҳо мероси нафақат ўзимизга, балки ҳар қандай миллат вакилига доим ибрат бўлиб келган, ҳаётий сабоқ берган. Аввало, ана шу сабоқдан тўлиқ баҳраманд бўлиш Эркнинг илк эпкинларидир.

Биз совет тузуми даврида миллий удум ва анъаналаримизни унутдик. Бу ҳол маънавий оламимизга ҳам, иқтисодиётимизга ҳам таъсир кўрсатди. Қадимий маданиятимиз анъанасига ҳам худди шу жараёнда қурбон берилди. Аслида бу анъана ҳаётимизнинг барча соҳалари учун фойда ва эзгуликлар келтириши мумкин эди. Шунинг учун ҳам маданиятимиз анъанаси миллий асосда тикланиши давом эттирилиши зарур.

Бизни улкан ўзбек оиласига бирлаштирган меҳр-садоқат, оғаинилик, биродарлик туйғуси ҳар қандай қийинчиликни бартараф этишга қодир. Менингча, ўз халқининг манфаатларини ва Ватаннинг келажагини қадрловчи ижодкор мамлакатимизни тўлқинлантираётган иқтисодий, сиёсий ва маданий муаммолардан четда туришга ҳаққи йўқ.

Меҳр-муҳаббат ва дўстлик тўғрисидаги ёрқин асар, ёзувчининг дил сўзлари кишиларга қаттиқ таъсир қилади, айниқса санъаткорнинг байналмилалликнинг қудратли кучига ишончи — халқаро биродарлик ва қардошлик туйғуларини тарбиялайди.

Маданиятнинг олий белгиларидан бири тилдир. Ҳар бир катта ёки кичик халқ ўз она тилини ҳурмат қилади, юксак даражада қадрлайди. Халқимиз тил билмаган эл билмайди, деб бежиз айтмаган. Тил билган кишига дил қалъаси очилади, эл унинг қадр-қимматини жойига қўяди. Ўз она тилини яхши билган киши ўзга тилнинг ҳам қадрига етади. Умуман, тил билиш юксак фазилатдир.

Ўзбек халқи қадимий маданият сарчашмаларидан, буюк аждодлари яратиб кетган маданият хазинасидан баҳраманд бўлгани учун ҳам салоҳиятли, заковатли, донишманд улусдир.

Узоқ йиллар давомида қизил империя динни эскилик сарқити деб атаб, унга қарши кураш ниқоби остида инсон қалбидаги меҳр-шафқатни, назокат ва ҳимматни, шахсни камолотга элтувчи асрий маданият ва маърифатни ҳам йўқотиш билан шуғулланди. Шулар оқибатида юксак маънавиятли, ҳалол, заҳматкаш, халқпарвар одамлар узоқ вақтлар виждон азобида яшадилар. Аммо яхшилик учун курашувчи, эзгулик учун фидойи кишилар ўз иймон-эътиқодидан қайтмадилар. Уни бебаҳо гавҳардек жон уйида авайлаб-асраб келдилар. Халқ эса ўз расм-русумларини, урф-одатларини ҳар қандай шароитда давом эттирди. У ўз номига муносиб иш тутгани учун ҳам халқ-да! Халқ шундай зўр кучки, у ўзини доимо ҳимоя қилишга қодир. Ўзини ҳимоя эта олган ботир халқимиз маданиятини ҳам, маънавиятини ҳам муҳофаза эта олади.

Айни замонда эркин ва озод юртимизда халқимизнинг ўзлигини таниш, ўзлигини англаш жараёни кечмоқда. Миллий қадриятларимизни, иқтисодиётимизни тиклаш борасида муҳим қадамлар қўйилмоқда.

Кишилар ҳаётини маънавий янгилаш мақсадида миллий мафкурани ишлаб чиқиш, унда ижтимоий истиқбол орзуларини ва муаммоларини, ҳаётнинг мазмунини, умрбоқийликни, меҳр-муҳаббат, яхшилик, адолат, ор-номус, шахснинг қадр-қиммати сингари абадий туйғуларини назардан соқит қилиш ярамайди. Ўз қадрини билган одамлар ўзгаларни ҳам қадрлайди. Шахс маданияти етишмас экан, умумий маданият ҳам ўсмайди. Ўзбекистон ўз халқини боқишга, кийинтиришга қодир. Республикамиз бойлиги ва имкониятини тўғри ва холисона баҳолаш даврига қадам қўйди. Бу қутлуғ ва шаҳдам қадамдир.

Ҳар қандай миллий маданият умумбашарий маданиятнинг таркибий қисми бўлиши билан бирга, у фақат ўзига хос ва бетакрордир. Ҳар бир ёрқин истеъдод эгасини дунёга бир марта келувчи бетакрор шахс деб, уни ардоқламоқ, қўллаб-қувватламоқ лозим. Шундай қилинса, истеъдод янада камол топади, маданиятимиз равнақига муносиб ҳисса қўшади.

Маънавият — бу иймони бутунлик, эътиқоди устиворлик, виждони поклик, руҳи тозаликдир. Бизнинг иқтисодий ва маданий ўсишимизнинг асл моҳияти — жамиятнинг маънавиятга муносабати масаласи. Аслида маданиятни тараққий эттириш бир кунлик, бир ойлик ё бир йиллик иш эмас, бунинг учун муттасил фидойилик зарур. Муттасил фидойи бўлган, ўз ҳузур-ҳаловатидан кечган баркамол кишилар миллий қадриятларимизни эъзозлаб, маънавият чашмаларини яратадилар. Ундан баҳраманд бўлган кишилар халқимизнинг бахтиёр фарзандлари саналади.

XII-Чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг XIII-сессиясида Президентимиз Ислом Каримов «Ўзбекистон иқтисодий сиёсатининг устувор йўналишлари» хусусида қилган маърузасида шундай дедилар: **«...бизнинг вазифамиз, аввалambор... маънавиятимиз сарчашмаларини ва бобокалонларимизнинг бой анъаналарини давом эттиришдир. Маънавиятимизни яратаётганларни: ёзувчилар, шоирлар, маданият ва санъат ижодкорларини, халқ талантлари ва иқтидорли ёшларни доимо қўллаб-қувватламоғимиз лозим. Бунинг учун харажатларимизни аямаслигимиз даркор».**

Ўзбек халқи равнақини ўйлаган Президентимизни қадимий маданиятимиз буюк алломаларининг муқаддас руҳи поклари қўлласин, уларнинг насли тоза авлодлари — ўзбек улусининг миннатдор фарзандлари ҳурмат ва эҳтиром тахтида қадрини сарбаланд этсин!

Барот БОЙҚОБИЛОВ.

МУХБИР МУАММО ҚЎЯДИ.

ФЕРМЕР ИМКОНИЯТИНИ КИМ ЧЕКЛАЯПТИ?

Охунбобоев номли жамоа хўжалиги Самарқанд вилоятининг Челак туманидаги энг катта хўжаликлардан бири. Шу сабабли пахта ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш бўйича туманда салмоқли ўрин эгаллайди. Бу ерда йилдан-йилга қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун барча имкониятлар ишга солинаётир. Эҳтимол, шу туфайлидир, фермерлик ҳаракати бошланганда ҳам унинг илк қалдирғочлари ушбу хўжаликда пайдо бўлган эди. Орадан тўрт йил вақт ўтди. Ҳозир хўжаликда фермерлар сони ўн иккитага етди. Хўш, эндиликда улар қанча маҳсулот етиштиришаяпти! Аслида фермер хўжаликларини тузишдан кўзланган мақсадга эришилаяптими!

— Гап ана шу мавзуга келиб тақалганда, одатда биз,— хўжалик раҳбарларини консерватизмда, яъни барча янгиликларга тўсқинлик қилишга интилаётганликда айблашади, — дейди шу хўжалик раиси Амир Шарипов. — Лекин бу гапни ўша жойдаги аҳволни яхши билмайдиган киши айтиши мумкин, холос. Чунки келажакда қишлоқ хўжалигида иш тутишнинг ана шундай шаклларга тўлиқ ўтилиши аниқ. Бироқ ўтиш даври қийинчиликлари бизни ҳам, фермерларни ҳам анча ташвишга солаётир. Масалан, тузилган шартномага кўра ҳар бир қорамол учун биз фермерга йигирма беш сотихдан суғориладиган ер берганмиз. Келгусида бу ерлар миқдори яна кўпайтирилади. Ундан қандай фойдаланиш фермернинг ўзига ҳавола этилган. Улар ана шу жойлардан қанча ҳосил олишаяпти — бизга номаълум. Бироқ, бу ерлар ҳануз хўжалик ҳисобида турибди. Уни фермерлар ихтиёрига тўлиқ ўтказиш масаласи негадир агросаноат уюшмасини ҳам, бошқа ташкилотларни ҳам қизиқтирмайди.

Шуниси ажабланарлики, юқори ташкилотлар бу ерлар учун ҳисобни ҳам биздан сўрашади. Ёки масаланинг бошқа томонини кўрайлик. Аслида фермер етиштираётган маҳсулотни биз эмас, балки тайёрлов идоралари олиши керак. Чунки ҳозирги аҳволда улар тайёрлаган сут ёки гўшт миқдори ҳам бизнинг умумий ҳисоботга киритилади. Натижа нима бўляпти? Фермерлар топширган сут билан қўшилгандан сўнг, хўжаликнинг бу соҳадаги кўрсаткичи пасайиб кетаётир. Масалан, хўжалик ҳисобидаги ҳар бир сигирдан, айтайлик, 13 октябргача 1839 литрдан сут соғиб олинган. Лекин фермер хўжаликларида бу кўрсаткич жуда паст.

Эҳтимол улар маҳсулотнинг бир қисмини тўғридан-тўғри Самарқанд сут комбинатининг Челакдаги филиалига топшираётгандир. Агар шу йўлни тутишаётган бўлса, у ҳолда биз билан шартнома тузишга на ҳожат эди?

Даставвал, раиснинг гаплари мантиқли туйилди. Ҳақиқатан ҳам, хўжалик фермерларга кўп бўлмаса-да ер, банкдан пул олишга кафолат берган. Бундан ташқари улардан тайёрланган сутни йиғиб келиш учун ҳар куни машина ёки трактор юборади. Хўш, ундан кейинчи? Хўжаликнинг ёрдами шу билан тамом? Қолган нимаики ташвиш бўлса — ҳаммаси фермер зиммасида. Ахир бу ишга шаҳд қилган одам қанча қийинчилик бўлса — бўйнига олади-да! Ҳозир кўпчилигимиз шундай ўйлаяпмиз. Натижада фермерлар эндигина қадам босишни ўрганаётган болани ўз ҳолига ташлаб қўйгандек аҳволга тушишмоқда. Яъни ҳар қадамда йиқилиб-сурилмоқдалар. Масалан, Охунбобоев номли хўжаликда ўн иккита фермер бўлса уларнинг ҳам 6-7 таси банкдан қарз олган. Қолгани ҳануз пулни ололмай юришибди. Фермерларга бериладиган қарз илгари 500 минг сўм бўлса, ҳозир 2 миллион сўмга етди. Лекин кўпчилик фермерлар учун бу гаплар қоғозда қолаяпти. Қолаверса ана шу миқдордаги пулни топиб беришга «Тадбиркор» банкининг кучи етишига шубҳаланиб қолишди...

Лекин жамоа хўжалигини ҳам, фермерларни ҳам ташвишлантираётган нарса фақат бу эмас. Келинг, мисоллар асосида фикр юритайлик. Айтайлик, шу хўжаликдаги Худойберди Ғалиев фермер бўлгач, 21 та қорамол учун тўрт гектар жой олди. Нега бунча оз дерсиз? Гап шундаки, у хўжалик билан фақат соғин сигирларни назарда тутиб шартнома тузган. Бундай сигирлар сони ўнта. Қолган ўн биттаси сут бермайди. Лекин ўша ўнта сигир учун ажратилган жойдан энди 21 та қорамол озиқлантирилаяпти. Эҳтимол, шунинг учундир, у хўжалик билан йил давомида 21 тонна сут топширишга шартнома имзолаб, 13 октябрга қадар бу кўрсаткични (менга тақдим этилган маълумотнома бўйича) 11,777 литрга етказган, холос.

Албатта фермер хўжалиги имкониятларини ижара хўжалиги билан таққослаш мумкин эмас. Бироқ юқорида айтилганидек, фермерлар шартномада молларнинг аниқ сонини рўй-рост кўрсатмай, бир сигирга мўлжалланган озуқани иккитасига тақсимлаб ўтиришса, бундан ким ютади?

— Мухбир ука, агар яхши фермер деб мақтаб ёзишга келган бўлсангиз, қўйинг. Бошқа одамни топинг. Сиз тўғри тушунинг. Бизга ҳозир мақтов эмас, ёрдам керак, — Ўсар ака куйиб-пишиб дардини айта кетди. — Бу ишни ҳавас билан бошлагандим. Ишонсангиз оиламдаги етти кишининг ҳаммаси эртаю кеч шу хўжалик иши билан овора. Ахир 32 бош қорамолга қарашнинг ўзи бўладими? Буларку майли, мени жиғибийрон қилган нарса бошқа.

Биласизми, яқинда болаларга у-бу олай десам, ёнимда арзийдиган пул йўқ. Бу ёқда колхоздан қарзим кун сайин ошиб боряпти. Фойдаланаётган ер ва бошқа нарсалар учун тўлов бор-да, ахир. Биз сут топшираётган Челак сут заводи эса беш ойдан буён ҳисоб-китоб қилмайди. У ерда менинг 250 минг сўм пулим бор. Лекин ололмайман. Колхозга ҳам қарзни тўлолмайман. Тунов куни бир тележка нури чиқариш учун жамоа хўжалигига 14 минг сўм тўладим. Ўзимда трактор ҳам, машина ҳам бор. Аммо ёнилғи йўқ. Солиқ инспекцияси банкдаги ҳисобимга келиб тушган пулдан солиқ олади. Бироқ, улар ёнилғи ёки бошқа нарсаларни махсус ажратилган фонддан давлат нархида харид қилишса, мен ҳар литр ёнилғини 500 сўмдан оламан.

Энди ўзингиз айтинг: жамоа хўжалигида фойдаланилаётган техникага қанча сарфланаяпти-ю, мен қанча харажат қилаяпман. Қолаверса, сутнинг таннархи қанчага тушаяпти? Сут комбинати ҳар литрини мендан ҳам жамоа хўжаликларидан ҳам 68 сўмдан қабул қилади. Ҳолбуки, фермер хўжалигимда етиштирилган 1 литр сут таннархи 100 сўмдан ҳам ошиб тушаяпти. Ҳоҳ ишонинг, ҳоҳ ишонманг, мен бола-чақам билан фақат ўз зараримга ишлаётган бўлиб чиқаман.

Яқинда чўнтагимда пул қолмагач беш кун давомида етиштирилган ҳамма сутни қишлоқ одамларига сотиб юбордим. Ишонасизми, ўша кунлари магазинга келтирилган сутнинг бир литри ҳам сотилмабди...

Эй, айтаверсам гап кўп. Масалан, техника таъминотини олайлик. Фермерларга кичик тракторлар керак, лекин уни қаердан топамиз. Яқинда, эшитишимча, туманимизга 2-3 та шунақа трактор келган экан. Лекин уларни фермерликка ҳеч бир алоқаси йўқ одамларга сотишибди. Гапнинг қисқаси шуки, бизнинг фермерлигимиз кўпроқ асаббузликка айланиб кетаяпти...

Мен раиснинг гапларини тинглаб, фермер Ўсар Муҳаммадиевнинг ташвишларини кўриб иккаласи ҳам ўзича ҳақ эканлигига ишондим. Чунки ҳудудида фермер хўжалиги тузилган жамоа хўжаликларининг ҳам, фермерларнинг ҳам ташвиши ўзига етгулик. Лекин бу масалаларда дардини фақат бир-бирига айта олишади. Яъни, ёмон гапни ҳам, яхши гапни ҳам. Чунки бошқа малҳам бўладиган идоранинг ўзи йўқ. Шунда беихтиёр раис Амир Шариповнинг сўзлари ёдимга тушади: «Фермер хўжаликлари тузиб, уларга банкдан қарз олиб берадиган, уруғлик, техника ва бошқа зарур нарсалар билан таъминлайдиган махсус ташкилот тузилмас экан, ҳали бундай келишмовчиликлар узоқ давом этади». Эҳтимол, раиснинг гапида жон бордир...

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЧИТАДА «ХОРАЗМ» САВДО УЙИ

ЗАМОНАНИНГ зайлини қаранг: бир вақтлари «боқимanda» номини олган Ўзбекистон бугун хорижга ҳам меҳр-мурувват кўрсатишдек, буюк бахтга мушарраф бўлаяпти.

ВИЛОЯТ матлубот жамиятлари иттифоқи раиси Комилжон Эшчоновнинг «Халқ сўзи» мухбирлик қароргоҳига хабар беришича, Москва ва Чита шаҳарларида «Хоразм» деб номланган савдо уйлари очилди.

Россия пойтахтининг ҳукумати ва шаҳар кенгаши савдо уйи ҳақидаги низомни тасдиқлади. Чита вилояти маъмурияти ҳам шу юзасидан махсус қарор қабул қилди. Ўзаро келишувга мувофиқ ҳар иккала шаҳардаги савдо уйлари мол ва маҳсулот айрибошлаш ҳисобига фаолият кўрсатади. Россияликлар, айниқса, Сибир ва Узоқ Шарқ замини меҳнаткашларининг қуёшли Ўзбекистон бағрида етиштирилаётганноз-неъматларга ихлос, эҳтиёжи кучли. Ўзбекистонликларнинг ёғоч тахта, бошқа қурилиш ашёлари, машина ва ускуналарга талаби катта. Янги савдо уйлари ҳар иккала қардош халқнинг шу сингари талаб ва эҳтиёжлари асосида иш кўради. Улгуржи савдо асосий мақсад бўлсада, чакана савдо ҳам аҳолига мунтазам хизмат кўрсатади.

«Хоразм» савдо уйлари ҳар иккала давлатдаги корхона, хўжалик ва ташкилотларнинг ўзаро пул олди-бердиси бобидаги буюртмаларини ўз вақтида ва бекаму кўст бажаришда ҳам воситачилик вазифасини ўтайди.

А. СОБИРОВ.

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ. Ёзёвон туманидаги З. Ғаниев номли жамоа хўжалигида пахта йиғим-терими кун сайин авжига чиқмоқда. Бунда механизаторларнинг ҳиссаси катта бўлаётир.

СУРАТДА: хўжалик бош муҳандиси Ҳошимжон Мирзаматов, туман техника назорати инспекцияси бошлиғи Одилжон Обидов, механизаторлар Маъмуржон Эшматов ва Муҳаммадхолиқ Мамадалиев машина терими сифатини кўздан кечиришаяпти.

А. КАРИМОВ олган сурат.

БИЗ СУВ ИЧГАН ДАРЁЛАР

АҲМАД ЯССАВИЙ АНА ШУ АЗИМ ДАРЕНИНГ БИР ИРМОҒИДИР, ДЕЙДИ ТУРКИЯЛИК БИРОДАРЛАРИМИЗ.

Маълумки, шу йилнинг 30 октябрь куни Тошкент шаҳрида «Халқ сўзи» газетаси ташаббусига кўра, «Заман — Ўзбекистон» (Туркия) газетаси ва Ўзбекистон Фанлар академияси ҳамкорлигида «Абадий қадриятлар ва Аҳмад Яссавий» халқаро илмий-маърифий конференцияси бўлиб ўтади. Мухбиримиз анжуман ташкилотчиларидан бири — «Заман — Ўзбекистон» газетаси бош муҳаррири, конференция ташкилий қўмитаси аъзоси Абдувоҳид Қояга Туркия томони унда қандай иштирок этажаги ҳақида гапириб беришни илтимос қилди.

— Истиқлол Ўзбекистонга жуда катта бахт келтирди. Уни дунё тан олди, у дунёни танияпти. Айниқса, БМТ Бош Ассамблеяси 48-сессиясида Президент Ислом Каримов маърузасини Ўзбекистон ижтимоий-сиёсий ҳаётида катта воқеа сифатида баҳоламоқ керак.

Туркия билан Ўзбекистон муносабатларининг тобора чуқурлашиб бораётгани эндиликда ҳеч кимга сир эмас. Биз — туркияликлар бундан фақат қувонамиз. Зеро, ўзгача бўлиши ҳам мумкин эмас. Чунки ибтидоси, илдизи бир бўлган халқ замон тақозоси билан узоқ вақт бирбиридан айри ҳаёт кечиришга мустаҳиқ бўлди. Аллоҳга шукрлар бўлсинки, улар истиқлол туфайли яна юз кўришиб туришибди. Ахир, бундан севинмай бўладими?

Туркистон бизга бегона эмас: у ота-боболаримиз киндик қони тўкилган юрт. Шу маънода бу ердаги барча маънавий қадриятлар бизнинг ҳам мулкимиз, бойлигимиздир. Бир сўз билан айтганда Ал-Хоразмий, Беруний, Ибн Сино, Исмоил Бухорий. Хожа Аҳмад Яссавий, Лутфий, Алишер Навоий, Бобур каби сиймолар биргина ўзбек ёки озар халқининг мулки эмас, барча туркий халқларнинг маънавий мулкидир. Ўз навбатида Алишер Навоий Хожа Аҳмад Яссавий ҳақида гапирар экан шундай деган эди: «Хожа Аҳмад Яссавий Туркистон мулкининг шайхул машойихидур... Туркистон аҳлининг қиблаи дуосидир».

Биз маънавий қадриятларимиз сарчашмаларидан қанчалик кўп баҳраманд бўлсак, бир-биримизни шунчалик тез тушунамиз ҳамда англаймиз. Шу маънода «Халқ сўзи» газетаси ташаббуси таҳсинга лойиқдир. Шунинг учун ҳам мазкур таклифни эшитиб, дарров рози бўлдик, тезда амалий фаолиятга киришдик. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси биргаликдаги фаолиятимизни қўллаб-қувватлаб, унинг ижроси ҳақида қарор чиқарди.

Туркиядан ушбу халқаро анжуманга 120 га яқин киши иштирок этади. Сакаря, Харрон, Салжуқ, Мармара ҳамда Ғози каби энг нуфузли университет олимлари Хожа Аҳмад Яссавий ҳақидаги янги тадқиқот ва илмий кузатишлари билан иштирок этишади. Ўйлайманки, уларнинг чиқишлари Яссавий ҳақидаги қарашларимиз ва муносабатларимизни янада бойитади.

Туркиялик ватандошларимиз Тошкентга 28 октябрь куни ташриф буюришади. 29 октябрь эрта тонгда Аҳмад Яссавий анжуманига келган бошқа мамлакатлар вакиллари билан биргаликда Яссавий туғилган юрт — Туркистонга йўл олишади. Ушбу ташриф юртдошларимиз хотирасида ўчмас из қолдиради, деб ўйлайман. Чунки улар бу билан бир томондан ота-боболари хоки-пойини зиёрат қилсалар, иккинчи томондан аждодлари — Аҳмад Яссавий руҳи покини шод этишади. 30 октябрь куни эса «Туркистон» саройида «Абадий қадриятлар ва Аҳмад Яссавий» мавзусида халқаро илмий-маърифий конференция бўлиб ўтади. Унда «Заман» газетаси директори Нажи Тўсун, профессорлардан Суад Йилдирим, Иброҳим Жонон, Мустафо Эсан, доцентлардан Хусайн Олгул, Абдуллоҳ Ўзак, Комил Йилмаз, Салжуқ Эройдин ҳамда Илҳом Гундуз каби олимлар ўз маърузалари билан иштирок этишади. Меҳмонлар эртаси куни тайёра билан Самарқанд ва Бухоро шаҳри ҳамда у ерда ўтган азизларимизни зиёрат қилиш учун йўл олишади. Мазкур конференция барча иштирокчилар тасаввурида ўчмас из қолдиришига, маънавий дунёмизни бойитишига шак-шубҳа йўқ.

Ҳаммамизга Яссавий руҳи ёр бўлсин!

ҚУЛ ХОЖА АҲМАД ЯССАВИЙ

Кўзим намлик, дилим ғамлик, жон аламлик,
Нечук илож эторимни билмам дўстлар.
Бу ҳасратда, надоматда ёшим оқиб,
Қаю тараф кеторимни билмам дўстлар.

Турлук-турлук аломатлар бўлди пайдо,
Юрагимда жароҳатлар бўлди пайдо,
Бу дунёда лаҳза фориғ бўлмоқ қайда,
Нечук илож эторимни билмам дўстлар.

Хос қуллардек кечалари қойим бўлсам,
Мардонлардек кундузлари сойим бўлсам,
Кечалари ором олмай Раббим, десам,
Нечук илож эторимни билмам дўстлар.

Қул Хожа Аҳмад Ҳақ хизматида жон бермаса,
Деҳқон эрмас кетмон чопиб, нон бермаса.
Очилмаған гул ғунчаси нам бўлмаса,
Нечук илож эторимни билмам дўстлар.

— Янгиликлар

ЗАРДЎЗЛИК ЎРГАТИЛМОҚДА

Давлат дорилфунуни Намангандаги кўҳна олий билимгоҳлардан. Бу ерда ноёб санъат турларидан — зардўзлик курси очилди. Маълумки, наманганликлар санъатнинг бу тури билан қадимда ҳам машҳур бўлишган. Ҳали куллиёт очилмаёқ тасвирий санъат ва чизмачилик кафедрасида қизлар зардўзликдан диплом иши ҳимоя этишганди.

Р. ИРИСОВ.

ҚИШЛОҚДА ШАКАР ЗАВОДИ

ПАСТ ДАРҒОМ туманидаги Чархин қўрғонида шакар заводи қурилиши бошланди. Керакли ускуналарни Самарқанддаги «Садаф» ишлаб чиқаришташқи савдо бирлашмаси Австриянинг «ФМВ» компаниясидан сотиб олди.

Шакар заводининг дастлабки қуввати йилига 20 минг тонна маҳсулот тайёрлашга мўлжалланган. Келгусида унинг қуввати икки-уч баравар ошади. Корхона биринчи тонна шакарни 1996 йилнинг кузида берса-да, зарур хомашёни етиштириш масалаларини ҳал этишга келгуси йилданоқ киришилади.

САМАРҚАНД ТАЙЁРЛАДИ, БЕЛЬГИЯ ЧОП ЭТДИ

ЖАХОН эсперанточиларининг Бельгияда чиқариладиган «Ла яро» журнали эсперанто-ўзбек ва эсперанто-тожик луғатларини чоп этди. Бу қисқа сўзлашгичларнинг муаллифлари самарқандлик Муродқул Розиқов ва Анатолий Ионесовлардир.

Луғатларни чоп этишга Эсперанто халқаро академиясининг президенти доктор Андрэ Альбо (Франция) муҳаррирлик қилган. Бундан ташқари самарқандлик эсперанточилар ўзбек тилида илк бор «Эсперанто тили дарслиги» қўлланмаси ва ўзбекча-эсперанто-русча сўзлашгичини ҳам нашрга тайёрлашмоқда.

М. МУЗАФФАРОВ.

СПОРТ, СПОРТ, СПОРТ

МАЙДОН КЕНГ, ТЎП ЮМАЛОҚ

ГУЛИСТОННИНГ «Шифокор жамоаси бу йилги мавсумда иккинчи марта «мўъжиза» кўрсатиб, «Нефтчи»га панд берди ва фарғоналикларнинг муддатидан аввал чемпион бўлишларини кечиктирди.

Эсингизда бўлса бундан бир ой олдин «Шифокор» ўз майдонида чемпионлик учун кураш олиб бораётган «Пахтакор»ни «қоқилтириб» «бурун қонатганди», яъни шу ўйиндан сўнг «Пахтакор»дан ҳам кўра мухлислари «олтин» медалдан умид узишганди.

Бу турда эса «Шифокор» жамоаси «Нефтчи»ни мавсум тугашига икки тур қолганда чемпион бўлишидан маҳрум қилди. 28-дақиқада Степан Атоян ҳисобни очди. Танаффусгача ушбу ҳисоб сақланиб қолди. Фарғоналиклар бундан олдинги турларда ҳам («Навбаҳор» билан бўлган Кубок ва биринчилик ўйинларида) рақиб дарвозасига тўп киритгач, хотиржамликка берилишганди. Ҳар сафар рақиблар бунинг учун «Нефтчи»ни жазолашган, лекин олдин киритилган тўпларнинг кўплиги туфайли Фарғона клуби ғалабани бой бермаганди. Бу сафар ютуқ бой берилди. Қизиғи шундаки «Навбаҳор» билан бўлган ҳар икки ўйинда ҳам «Нефтчи» 56 ва 59-дақиқалар оралиғида тўп ўтказиб юборган эди. Гулистонда ҳам уларнинг дарвозасига айнан 59-дақиқада тўп киритилди. Уни Селезнев амалга оширди. Ушбу ҳисоб ўйин охиригача ўзгармади.

«Пахтакор» — «Трактор» учрашувида майдон эгалари яққол устунлик қилишди. 30-дақиқада М. Қосимов ҳисобни очди. Танаффусдан сўнг Р. Галиев иккинчи тўпни киритди. 65-дақиқада эса «Трактор» дарвозабони ўз ҳимоячисидан қайтган тўпни ушлаб олди. Халқаро футбол федерациясининг янги низоми бўйича бундай ҳолатда жарима тўпи белгиланади. 13-метр узоқликдаги бу тўпни М. Қосимов «жонли девор» оша дарвоза тўрига туширди. Учрашувда «Пахтакор» ғолиб (3:0) чиқди.

Наманганликлар бу турда Самарқанднинг «Динамо» жамоасини қабул қилиб, «бронза» билан қаноатланмаётганликларини намойиш қилишди. «Навбаҳор» ўйинчилари «Динамо» дарвозасини беш марта ишғол этишди. Тўпларни Е. Ералиев, В. Келдиев, Қ. Абдуқодиров, Ф. Хабибуллин киритишди.

«Сўғдиёна» Нукусда «Орол» жамоасига ўйинни бой берди. Ўтган турда Бухородаги мағлубият жиззахликларнинг совринлардан умидини уздирган кўринади. Буни Нукусдаги ўйин натижаси ҳам (0:4) кўрсатиб турибди. Тўпларни Нурмуҳаммедов, Тўраев, Н. Қутибоев, М. Абдуллаев киритишди.

«Нурафшон» шундай ҳисобда ўз майдонида МҲСК-ни мағлубиятга учратди. «Ўзбекистон» олимпия терма жамоаси аъзоси Ойбек Усмонхўжаев икки тўп муаллифи бўлди. Дектерев ва Шарипов биттадан тўп киритишди.

Қолган учрашувлар қуйидаги натижалар билан тугади:

«Темирйўлчи» — «Наврўз» — 3:1, «Кушон» — «Янгиер» — 0:0, «Политотдел» — «Чирчиқ» — 0:1.

Навбатдаги тур учрашувлари 29 октябрь куни ўтказилади.

Р. ЖУМАЕВ.

МИРЖАЛОЛНИНГ РЕКОРДЛАРИ

БУ йилги мавсумда «Пахтакор»нинг кубок учрашувларидаги ёдда қоладиган икки хусусиятини қайд қилиш мумкин. Жамоа рақибларини йирик ҳисобда (7:2, 7:3, 4:1, 8:1) мағлубиятга учратди. Иккинчи хусусият жамоанинг етакчи ярим ҳимоячиси Миржалол Қосимов билан боғлиқ. Миржалол бу йилги кубок учрашувларида уч марта «хет-трик»ка эришди. Шунингдек, у Ўзбекистон кубоги учрашувлари бўйича тўпурарлар баҳсида пешқадамлик қиляпти. Миржалол рақиблар дарвозасини 14 марта аниқ нишонга олди.

Кўриб, танлаб, битим тузилади

ЖУМҲУРИЯТ аҳолисининг кенг истеъмол молларига бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондириш йўлидаги саъй-ҳаракатларда «Ўзэкспомарказ» Республика савдо-кўргазма маркази фаол иштирок этмоқда. Йил бошидан бери «Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари», Туркиянинг «Туяп» компанияси фирмаларининг экспорт маҳсулотлари, «Туркдиёр» ва «Туркатлас» қўшма корхоналарининг презентацияси, Эрон Ислом Жумҳурияти экспорт маҳсулотларининг савдо-кўргазмалари бўлиб ўтди. Бу кўргазмалар давомида бир қанча битимлар имзоланди, янги-янги қўшма корхоналар ташкил этилди.

Кеча «Ўзэкспомарказ» Республика савдо-кўргазма марказининг биринчи павильонида «РРСС» (Тинч океани минтақаси кўргазмалар уюштириш қўмитаси) билан ҳамкорликда «Тошкент—93» халқаро кўргазмаси очилди. Кўргазмада Япония, Индонезия, Ҳиндистон, Швейцария каби хорижий мамлакатларнинг халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш саноати билан яқиндан танишиш, уларнинг фирмалари билан ҳар томонлама алоқалар ўрнатиш мумкин. Бу ерда бўлган ишбилармонлар ушбу мамлакатларнинг кейинги йилларда халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқариш хусусида эришган ютуқлари, технологияси ва дизайнлари билан танишиб, жаҳон бозорида уларга бўлган талабни ўрганадилар. Ўзбекистонда халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш ва чет эл сармояларини жалб қилишда бу кўргазманинг аҳамияти каттадир.

Кўргазмада Япониянинг кўзга кўринган «Джетро» ассоциацияси, «Марубени корпорейшн», «Кей интернешнл корпорейшн», «Ничимен корпорейшн», «Мицубиси корпорейшн», Мицуи компаниялари ҳам ўзларининг тўқимачилик машиналари, музлатгич, ҳаво совутгич, телефон аппаратлари, машҳур «Тошиба» рангли телевизорлари, магнитофон, видеомагнитофон ва компьютерларини намойиш этмоқдалар.

М. ИСМАИЛОВА,
«Ўзэкспомарказ» ахборот-ташвиқот бўлими ходими.

Тожикистондан хабарлар

«ШАРҚ АЁЛЛАРИ» ХЎЖАНДДА

ДУШАНБЕЛИК фидойи аёл Тамара Рустамованинг саъй-ҳаракати билан очилган «Шарқ аёллари» осориатиқатонаси ўз кўргазмалари билан Хўжандга меҳмон бўлиб келди.

ФАҚАТ Тожикистон эмас, балки Марказий Осиё, умуман, Шарқ аёллари тарихи ҳақида ҳикоя қилувчи бу музей хўжандликларда ҳам катта қизиқиш уйғотди. Улар кўргазмалар орқали ўзларининг ҳамшаҳарлари бўлган таниқли аёллар ҳаёти ва фаолияти билан танишдилар.

Бу осорхонанинг дунёга келиш тарихи ҳам қизиқ. Шарқ аёлларининг ҳаётдаги ўрнини кўрсатиш ниятида юрган Т. Рустамова бу ўзгача музейни очиш йўлида на вақтини, на ғайратини, на маблағини аяди. Душанбедаги тўрт хонали уйининг уч хонасини осорхона учун ажратиб берди. Олти йилдирки, нафақасини ўзи бошлаган хайрли ишга сарфлаб келаётир.

Марказий Осиёнинг бошқа давлатларидан келган меҳмонлар осорхонада бўлиб, уни бойитишга ўз ҳиссаларини қўшдилар. Шарқнинг бошқа мамлакатларидан келган аёллар ҳам музейга ранг-баранг совғалар топширишди. Ҳозир унинг кўргазмалари 40 мингтадан ошди. Осорхонада бўлган кишилар бу кўргазмаларни томоша қилишдан ташқари бир пиёла чой устида суҳбат қуришлари, Шарқ аёллари тарихи, ҳозирги аҳволи, келажаги ҳақида фикрлашишлари, ҳордиқ чиқаришлари мумкин.

Хўжандда бу осорхонанинг бўлинмасини очишга келишилди.

САМОЛЁТЛАР ЯНА ПАРВОЗДА

ХЎЖАНДДАН Ҳамдўстликдаги турли олис шаҳарларга самолётлар яна парвоз қила бошлади.

ОКТЯБРНИНГ иккинчи ўн кунлигидан бошлаб Москва, Олмаота, Новосибирск, Екатеринбург, Самара, Санкт-Петербург каби шаҳарларга тез фурсатда бориб келиш имкони пайдо бўлди.

Бунгача авиаёнилғи йўқлиги сабабли парвоз тўхтатиб қўйилганди. Вақти тиғиз хўжандликлар қўшни Ўзбекистондаги қўналғалар хизматидан фойдаланиб туришди. Хўжанд бирлашган авиакорхонаси раҳбарлари ёнилғи излаб Москва ва Тюменда, Омск ва Павлодарда бўлишди. Ниҳоят, ёнилғи топилиб, йўловчилар қувониб қолишди.

Ўринбой УСМОН.

«Бой»нинг миси чиқди

Ғалчалик Аллаев дод-фарёд кўтариб кириб келганида Ғузор тумани ички ишлар бўлими ходимлари уни кайфиятига яраша кутиб олишди. Бир пиёла чой қуйиб беришди.

«Қандай ташвишлар билан юрибсиз, ака?» — деб сўради милиция подполковниги шикоятчи ўзини анча босиб олгач.

— Оғилхонамни тешиб, қирқ бешта қўйимни ўғирлаб кетишибди...

Суҳбат узоқ чўзилмади. Шикоятчидан керакли маълумотлар олингач, Бахтиёр Аҳмедов анчадан бери суҳбатни жим, зийраклик билан кузатиб турган ўринбосарига юзланди.

Аҳмедов Ғузор тумани ИИБига бошлиқ этиб тайинлангач, милиция капитани Ибодулла Қодировни тезкор ишлар бўйича ўринбосарликка таклиф қилиб адашмаганди. Серғайрат йигит шу пайтгача Шаҳрисабз тумани ички ишлар бўлимининг жиноят қидирув соҳасида ишлаб обдон чиниққан, топшириқларини аъло даражада бажаришга ўрганган эди. Шу сабабдан ҳам катта жиноят ҳиди анқиётган «қўйлар иши» билан шуғулланишни унга ишониб топширса арзирди.

Қодиров зарур маълумотларни йиғиб, зудлик билан ишга киришди. Керакли одамлар билан маслаҳатлашди, воқеа жойига чиқиб, бир неча бор текширув ўтказди, гумон остидагиларни ўрганди. Ниҳоят, уч-тўрт кунлик тинимсиз меҳнат ўз самарасини берди. Қўйлар Жиззах вилояти Зомин туманида яшовчи «Бой» лақабли кимсага сотилган экан. Зудлик билан тезкор гуруҳ тузиб, Зоминга жўнади.

— Бой ака, — деб ялинишга тушди тезкор гуруҳ вакилларидан бири жабрдийда ижросига киришиб. — Укам мендан бемаслаҳат қўйларини сотиб юборибди. Пулингизни олиб, қўйларини қайтиб берсангиз.

«Бой» ҳақиқатан ҳам қирқ бешта қўй сотиб олиб келганини тан олди. Бироқ савдони бузишга ирим қилиб анча оёқ тиради. Охири кўнди. Ўша «дунёкезар» қўйлар ёнига бошлаб борди. Ниҳоят, чигал калаванинг учи топилди. Шикоятчи Аллаевнинг ўз қариндошларидан бири бошлиқ жиноий гуруҳ тумшуғидан илинди.

— Тўғриси, қўйлардан умид узгандим, — деди Аллаев қувончдан энтика-энтика. — Биз бечораларнинг дардини ҳеч ким тингламайди, деган фикрда эдим. Йўқ, адашибман.

Бу сўзлар Ғузор тумани ички ишлар бўлимига умид билан келиб, қувона-қувона қайтаётган юзлаб сергашвиш кишиларнинг ҳам кўнгил ниҳосидир. Зеро, бу ерда ўз тақдирини халқ тақдиридан айро деб билмаганлар хизмат қилишади.

— Президентимиз Ислом Каримовнинг уюштган жиноятчиликка қарши кураш ҳақидаги қарори айни муддао бўлди, — дейди Бахтиёр Аҳмедов. — Мана шу муқаддас курашга ўз ҳиссамизни қўшмасак, кечирилмас ҳол бўларди. Сўнгги олти ой ичида беш йирик жиноятчилар тўдасини фош этдик.

Луқмон БЎРИЕВ,
журналист.

Ўрта Осиё темир йўли келишилган нархда ва сервис хизмати кафолати билан магистраль ва кичик тепловозларни сотади.

Бизнинг манзилгоҳ:
Тошкент-60, Т. Шевченко кўчаси, 7-уй.
Ўрта Осиё темир йўли бошқармасининг локомотив хўжалиги хизмати, 309-хона.

Трамвайлар:	2, 3, 5, 8, 13, 28	*"Санъат музейи"* бекати.
Троллейбуслар:	1, 8, 10, 20	*"Қурилиш вазирлиги"* бекати.
Автобус:	25	*"Қурилиш вазирлиги"* бекати.

Мурожаат учун телефонлар:
32-45-50, 32-45-00, 32-45-03.

ЭНГ АРЗОН НАРХДА

"Тошкент" мухандислик маркази **"БОДРОҚ" (POPCORN)** жўҳори қовургич аппаратини таклиф этади.

Фақат бизнинг аппаратларга қилган харажатларингизни 1-2 ойда чиқариб оласиз.

Телефонлар: *50-03-85, 50-05-90.*

Манзилимиз: *Тошкент, Фарҳод кўчаси, 10-а уй. (Жанубий вокзал олдида, "Гипролес" лойиҳа институти).*

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки жамоаси Халқаро банк муносабатлари бошқармаси бошлиғининг муовини М. Ғ. Олимовага отаси

Ғуломжон ҚОДИРОВнинг

вафот этганликлари билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Мирагмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев Пак (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидақрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев, навбатчи — Ў. Ғойибов.

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 0001. Буюртма Г— 599. 93616 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 01.30

Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6